

Omvärldsorientering Bibliotek & Kultur

Enskilt viktigast för biblioteks- och kulturområdet är den nyligen antagna kulturpropositionen. Nya handlingsplaner och styrdokument till berörda myndigheter kommer att presenteras inom kort. Många av dessa beslut kommer direkt eller indirekt att påverka Tyresö kommuns verksamhet inom biblioteks- och kultursektorn.

Omvärldsorientering bibliotek

Biblioteken står inför många utmaningar och möjligheter under det nya decenniet. En ny kulturproposition har antagits av riksdagen. Nu finns ett brett parlamentariskt stöd för en utvecklad bibliotekspolitik på nationell nivå som finns i övriga nordiska länder. Biblioteken skall utvecklas och anpassas till vår digitala tid, men skall samtidigt vårda sitt goda varumärke och förvalta och förstärka den goda biblioteksservice som medborgarna är vana vid och har förtroende för.

Tillgänglighet och bemötande på biblioteken är fortsatt i fokus. Biblioteket har en bemötandepplan och bemötandefrågorna arbetas in i enhetsplanen.

Temat i Regionbibliotekets utbildningsutbud 2010 är - brukaren.

Omlokalisering av bibliotek till mindre och bättre lokaler i bra lägen i kommersiella centra fortsätter. Dessutom görs försök med obemannat öppethållande med självbetjäning på flera håll i landet. I Tyresö börjar vi pröva detta på Huvudbiblioteket i Tyresö centrum från 1 jan. Biblioteken brukas i allt högre grad virtuellt med ett utökat antal e-tjänster men också som aktör i många olika sociala medier på nätet, i syfte att nå den yngre delen av befolkningen. De just nu viktigaste faktorerna som påverkar biblioteket verksamhet och ställning är:

- Biblioteksfrågorna samlade hos en myndighet
- Bemötande och tillgänglighetsfrågorna i fokus
- Biblioteken brukas mer virtuellt
- Omlokalisering av bibliotek och obemannat öppethållande
- Nya media här för att stanna
- Barns delaktighet i biblioteksverksamheten

Ny nationell kulturpolitik beslutad i riksdagen

16 december 2009 togs kulturpropositionen i riksdagen. Nu finns ett brett parlamentariskt stöd för en utvecklad nationell bibliotekspolitik. Ansvaret för biblioteksfrågorna samlas hos en myndighet, Kungl. Biblioteket. Detta kommer sannolikt att innebära en ökad samverkan och utveckling av biblioteken i landet. En blogg har skapats av Riksbibliotekarien så att alla kan följa och påverka arbetet med en handlingsplan: <http://planarbete.kb.se/>

Tyresö bibliotek

Tyresö centrum • Östangränd 7 Box 36 135 21 Tyresö

Tel 08-5782 94 00 • Fax 08-5782 9490

biblioteket@tyreso.se • www.tyreso.se

tyresö kommun

Bemötande och tillgänglighet

De flesta kommuner har pågående projekt för att sätta kunden i centrum och försöka höja kvalitén i sitt sätt att möta brukarna. Tillgänglighet i de fysiska lokalerna och även via webb har hög prioritet.

Det virtuella biblioteket

Var fjärde biblioteksbesök sker via webb. Integrerad bibliotekskatalog och webbplats till en enhet, en virtuell arena där besökaren är medskapande, är aktuellt på många bibliotek.. Biblioteken leder ofta den tekniska utvecklingen av webben och försöker uppfylla användarnas förväntningar på smart teknik och snabb service. Tyresö biblioteks nya webbsida ARENA, nummer två i sitt slag, intar en ledande ställning inom detta område.

Omlokalisering av bibliotek och obemannat öppethållande

Många nya bibliotek planeras om och omlokaliseras i Sverige just nu. Tendensen är att skapa mer ändamålsenliga biblioteksrum i bättre lägen i lokalsamhället. Helst i anslutning till kommersiella centra med goda kommunikationer där folk handlar och uträttar sina ärenden. Biblioteket kan sägas ha fyra roller i sin lokala miljö.

Ett kunskapscentrum – ett rum för utbildning och bildning

Ett informationscentrum – för kommunal, och annan information

Ett kulturcentrum – för kulturella upplevelser

Ett socialt centrum – ett offentligt rum och en mötesplats

På flera håll prövas obemannat öppethållande med självbetjäning, under en del av dagen.

De nya mediaformerna fortsätter öka

Bokens ställning är fortfarande stark och föredras fortfarande av de flesta låntagarna. Speciellt barn och ungdomar lånar mycket bilderböcker och ungdomsböcker. Hälften av alla lån utgörs av barnlitteratur. De nya medieformerna Mp3 och e-böcker ökar ständigt och även CD-böcker är fortfarande mycket efterfrågade. E-böcker och digitala läsplattor har äntligen vunnit insteg på marknaden och börjat efterfrågas brett.

Barns och ungdomars delaktighet i och inflytande på biblioteksverksamhet

Många bibliotek funderar på hur man kan involvera barn och ungdomar i biblioteksverksamheten och tycker det är viktigt att ta till vara deras engagemang. Delaktigheten gäller både verksamhet, bibliotekslokal och bibliotekets hemsida. I Tyresö vill barnbibliotekarierna arbeta vidare med de erfarenheter som projektet ”läskonster” har gett.

Omvärldorientering kultur

Vi har trätt in i tjänstesamhället med dess överväldigande informationsflöden. Den digitala och tekniska utvecklingen har ökat och ändrat förutsättningarna för tillgängligheten till olika konst- och kulturyttringar. Globaliseringen och människors förflyttning över gränserna bidrar till ökad mångfald, kompetens och gränsöverskridande kommunikation.

Civilsamhällets betydelse ökar. Globaliseringseffekten gäller inte minst det ekonomiska samspelet, vilket påverkar möjligheterna att vidta verkningsfulla åtgärder i den nuvarande lågkonjunkturen.

Genom IT finns musik, film och bild nära individen. På filmområdet vinner digitalfilm mark, och inom några år kommer nya filmer endast finnas tillgängliga som digitala kopior som skickas över nätet. Tyresö kommun har inte den teknik som då kommer att erfordras för att kunna visa aktuell film. Även inom arkivområdet sker digitaliseringar av kommunarkiv, lokalhistoriska arkiv och kommunernas konstinnehav vilket medför att detta material görs tillgängligt för medborgarna. Tiden är dyrbar och viljan/möjligheten att binda upp sig minskar. Det gör att man hellre söker sig till öppnare former såsom workshops och öppna klasser istället för att engagera sig i föreningslivet eller anmäla sig till långa terminskurser.

EU har tagit ett nytt kulturprogram som sträcker sig från 2007-2013. Kultur som en tillväxtfaktor, nätverks- och brobygge mellan utbildning och kultur med fokus på innovation och kreativitet samt annan tvärssektoriell samverkan, är några områden som bearbetas inom EU.

Kulturutredningen (SOU 2009:16) hakar i EU:s kulturprogram och vill skapa en linje vidare ner genom bred samverkan ”Också statens kulturpolitiska samspel med kommunerna behöver förnyas. Det följer redan av att kommunerna inom den offentliga sektorn har huvudansvaret för flera av de kulturpolitiska breddinsatserna som vi nu även vill ge högre prioritet också i statens politik – exempelvis kulturskola, folkbibliotek, tillämpningen av plan- och bygglagen och tillhandahållandet av lokaler för kulturell verksamhet. Kommunernas ansvar för skolan bör också nämnas i sammanhanget. *Formen för det nya samspelet mellan staten, landstingen och regionerna har vi kallat portföljmodellen*”. Inga nya medel kommer att anslås.

Utredningen understryker medborgarperspektivet: ”Vi vill ha en kulturpolitik som uppfattas brett och blir relevant för var och en. Den ska spegla den mångfald av kulturyttringar som följer med den nya tiden. Frågor om kultur ska vara förankrade i människors vardag.” Utredningen föreslår en bredare syn på kulturpolitiken, i utredningen används begreppet ”aspektpolitik” för att beskriva kulturpolitikens betydelse inom utbildningspolitik, arkitektur, stadsplanering, nyföretagande mm.

Kulturens betydelse för folkhälsan lyfts fram. Även kulturens betydelse för näringspolitiken framhävs.

Kulturområdets arbete med kulturverksamhet inom skolan föreslås samlas hos det nya Kulturrådet. (Detta går i linje med det arbetssätt man inlett genom satsningen ”Skapande skola” som är en strategi för att långsiktigt stärka barn och ungdomskulturen. Den syftar till att barn och ungdomar ska få ökad möjlighet till kulturell delaktighet och eget skapande vilket också bidrar till att nå kunskapsmålen i skolan. De kommuner som formulerat en handlingsplan för kultur i skolan ges möjlighet att söka av medel som finns avsatta och delas ut genom Statens Kulturråd.)

Stockholmsregionen ligger inte i framkant inom kulturområdet, om man ser till landstingets ekonomiska satsningar per invånare. Den region som satsar mest är Västra Götaland, där man har ett landsting med stark kulturnämnd, och där man utvecklat metoder för regional samverkan över lång tid. Där kan man följa en röd tråd genom mål och styrdokument, från statlig till regional och kommunal nivå.

Samverkan inom kulturområdet saknas i Södertörnsregionen. Medel för att stärka ett sådant arbete kan sökas från EU.

Stockholmsregionens terminsavgifter för musik- och kulturskola ligger över rikssnittet.

Tyresö kommun växer. Kulturavdelningens prioriterade målgrupp – barn, unga och äldre - utgör en allt större del av befolkningen vilket kommer att påverka innehållet i verksamheten.

Närheten till Stockholms kulturutbud är en tillgång för de kommuninvånare som har möjlighet att ta sig dit. Kulturavdelningens fokus ligger på att komplettera med ett lokalt utbud, samt rikta verksamheten mot eftersatta grupper som äldre, barn och funktionshindrade. Mer verksamhet för vuxna efterfrågas.

Intresset för lokalhistorien ökar. Sollentuna och Nacka är kommuner i regionen som har välutvecklade arkiv som är tillgängliga för allmänheten. Stockholms stad har genom bred samverkan mellan olika förvaltningar skapat en webbaserad plattform, ”Stockholmskällan”, som levandegör Stockholms historia och bidrar bland annat till kulturarvspedagogik och livslångt lärande.

Barns och ungdomars behov av kultur är stort. Kulturverksamheten i skolorna, på biblioteken och i de allmänna arrangemangen är efterfrågade och välbesökta. Verksamhet efterfrågas ute i kommundelarna, i synnerhet gäller detta verksamhet för de yngsta. De allmänna arrangemangen lockar olika grupper i samhället beroende på innehåll.

Utställningarna i konsthallen är välbesökta och projekten i bildverkstan efterfrågade. Kommunens konstinnehav är i behov av inventering och då krävs moderna verktyg för digital registrering.

Trenden på kulturskolan är ökande intresse för individuella grenar, medan intresset för gruppverksamhet sjunker. TV-program som Idol och Let´s Dance skapar intresse, men även orealistiska förväntningar på undervisningen. Föreningssprocessen i föreningslivet går trögt, såväl i Tyresö som i övriga landet. Unga organiserar sig på andra sätt. Nya former av stöd prövas i kommuner runt om i landet. Behovet av en riktig konsertsal i kommunen består. I nuläget åker man exempelvis till Nacka aula för att genomföra konserter.